

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА УСТАНОВА
«ІНСТИТУТ ІВАНА ФРАНКА НАН УКРАЇНИ»

Ухвалено
Вченою радою
ДУ «Інститут Івана Франка НАН України»
Протокол № 3 від «11» травня 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Директор
ДУ «Інститут Івана Франка НАН України»
член-кореспондент НАН України,
доктор філологічних наук, професор
 Свген Нахлік
«18» травня 2023 р.

Положення про академічну доброчесність
наукових працівників
і здобувачів освіти ступеня доктора філософії та доктора наук
Інституту Івана Франка НАН України

1. Загальні положення

1.1. Положення про академічну доброчесність наукових працівників і здобувачів освіти ступеня доктора філософії та доктора наук Інституту Івана Франка НАН України (далі — Положення) укладено з метою забезпечити дотримання високих стандартів освіти та науки в Україні з урахуванням вимог Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», «Про проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», Статуту ДУ «Інститут Івана Франка НАН України» (далі — Інститут).

1.2. Положення визначає основні вимоги до академічної доброчесності наукових працівників і здобувачів освіти ступеня доктора філософії та доктора наук (далі — учасників науково-освітнього процесу) Інституту під час здійснення наукової, науково-освітньої, науково-педагогічної роботи і оприлюднення наукових здобутків.

1.3. Положення спрямоване на запобігання порушенням академічної доброчесності.

1.4. Метою Положення є забезпечення довіри до результатів наукових досягнень учасників науково-освітнього процесу Інституту на основі дотримання норм професійної етики і високих стандартів у науковій та науково-освітній діяльності.

2. Принципи академічної доброчесності

2.1. Академічна доброчесність — це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники науково-освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

2.2. Наукові працівники Інституту зобов'язані:

- робити посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримуватися норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надавати достовірну інформацію про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну, науково-педагогічну, творчу діяльність;
- здійснювати контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;
- об'єктивно оцінювати результати навчання.

2.3. Здобувачі освіти ступеня доктора філософії та/або доктора наук

зобов'язані:

- самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- робити посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримуватися норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної, наукової, творчої діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

3. Контроль за дотриманням принципів академічної доброчесності

3.1. Система забезпечення академічної доброчесності та запобігання порушенню її принципів передбачає:

- ознайомлення учасників науково-освітнього процесу з поняттями та вимогами академічної доброчесності;
- підписання Декларації про академічну доброчесність;
- контроль за дотриманням вимог академічної доброчесності;
- виявлення порушень академічної доброчесності;
- порядок притягнення до відповідальності за порушення вимог академічної доброчесності.

3.2. На ознайомлення учасників науково-освітнього процесу з поняттями та вимогами академічної доброчесності спрямовані семінари / лекції / індивідуальні консультації для учасників науково-освітнього процесу про академічну доброчесність та академічну культуру, дотримання норм законодавства України про авторське право і суміжні права, правила цитування джерел інформації у разі використання оприлюднених ідей, розробок, тверджень, відомостей при підготовці наукової продукції та дисертаційних проєктів тощо.

3.3. Особи, які набули статусу здобувачів освіти ступеня доктора філософії та/або доктора наук і нові працівники Інституту зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності та упродовж двох місяців із моменту зарахування на навчання / прийняття на роботу підписують Декларацію про академічну доброчесність (Додатки 1, 2); підписавши Декларацію, вони підтверджують, що ознайомлені з Положенням.

3.4. За допомогою спеціалізованих програмних засобів здійснюється автоматизована технічна перевірка кваліфікаційних робіт, наукових досліджень, дисертацій і публікацій учасників науково-освітнього процесу, а також наукових збірників, які редагує Інститут, на відсутність/наявність академічного плагіату.

3.5. Дотримання принципів академічної доброчесності та проходження автоматизованої перевірки дисертацій, наукових досліджень, кваліфікаційних робіт, публікацій учасників науково-освітнього процесу та наукових збірників, які редагує Інститут, контролюють директор Інституту, керівники відділів, наукові керівники дисертаційних досліджень і редактори наукових збірників.

3.6. Контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачем вищої

освіти третього рівня (ступеня доктора філософії та /або доктора наук) під час виконання завдань поточного (підсумкового) контролю чи під час атестації здійснює викладач / екзаменаційна комісія, атестаційна комісія.

3.7. Контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачем вищої освіти третього рівня (ступеня доктора філософії та доктора наук) під час написання дисертаційних робіт, наукових та інших статей здійснює науковий керівник.

3.8. Контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачем вищої освіти третього рівня (ступеня доктора філософії та / або доктора наук) під час попередньої експертизи дисертації та підготування висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації здійснюють завідувач відділу, у межах якого провадять попередню експертизу, та рецензенти (експерти).

3.9. Контроль за дотриманням академічної доброчесності науковими працівниками під час рекомендації на вченій раді до друку видань здійснюють завідувачі відділів, голови комісій, відповідальні редактори, голови редакційних колегій, рецензенти (експерти) різних рівнів, голова та вчений секретар вченої ради Інституту.

3.10. Контроль за дотриманням академічної доброчесності авторами публікацій у наукових виданнях Інституту здійснюють головні редактори, заступники головних редакторів та відповідальні секретарі редакційних колегій видань.

4. Порушення академічної доброчесності

4.1. Згідно з п. 4 ст. 42 Закону України «Про освіту», до порушення академічної доброчесності зараховують:

– академічний плагіат — оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

– самоплагіат — оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

– фабрикацію — вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

– фальсифікацію — свідому зміну чи модифікацію вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

– списування — виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

– обман — надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

– хабарництво — надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

– необ'єктивне оцінювання — свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти;

– надання здобувачам освіти під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання.

5. Відповідальність за порушення академічної доброчесності

5.1. Учасники науково-освітнього процесу в Інституті несуть відповідальність за порушення вимог академічної доброчесності відповідно до законодавства України.

5.2. За порушення принципів академічної доброчесності наукові працівники Інституту можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

– попередження;

– позбавлення присудженого ступеня освітньо-наукового чи освітньо-творчого рівня чи присвоєного вченого звання;

– відмова в присвоєнні або позбавлення присвоєного педагогічного звання, кваліфікаційної категорії;

– позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади;

– позбавлення можливості здійснювати наукове керівництво аспірантами / наукове консультування докторантів;

– позбавлення можливості викладати дисципліни навчального плану підготовки докторів філософії.

5.3. За порушення принципів академічної доброчесності здобувачі освіти ступеня доктора філософії та/або доктора наук Інституту можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

– попередження;

– повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);

– повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньо-наукової програми;

– відрахування з аспірантури / докторантури;

– позбавлення академічної стипендії;

– відмова надати позитивний висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації;

– зняття дисертації з розгляду спеціалізованою вченою радою Інституту незалежно від стадії проходження без права її повторного захисту.

5.4. Заходи академічної відповідальності затверджує вчена рада Інституту.

5.5. Виявлення порушення академічної доброчесності у публікаціях, поданих до друку в редактованих Інститутом наукових збірниках / виданнях, є

підставою для відмови в публікуванні.

5.6. У разі виявлення екзаменаційною комісією порушення академічної доброчесності під час проходження атестації здобувачем освіти ступеня доктора філософії та доктора наук складається протокол із рішенням про незадовільну оцінку аспіранта / вноситься позначка «не допущено».

5.7. У разі виявлення порушення академічної доброчесності при виконанні завдань поточного і підсумкового контролю результатів навчання викладач зобов'язаний повідомити про факт порушення завідувача відділу та директора Інституту у формі письмової заяви. У разі виявлення порушення академічної доброчесності здобувачем освіти ступеня доктора філософії та доктора наук під час написання дисертаційної праці, наукових статей тощо науковий керівник зобов'язаний повідомити про порушення завідувача відділу та директора Інституту у формі письмової заяви. У разі виявлення порушення академічної доброчесності під час попередньої експертизи дисертації та підготування висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації завідувач відділу, в межах якого провадять попередню експертизу, та рецензенти (експерти) зобов'язані повідомити (у формі письмової заяви) про порушення наукового керівника / наукового консультанта здобувача та заступника директора з наукової роботи. Таку дисертацію не рекомендують до захисту, щодо неї надають негативний висновок.

5.8. У разі виявлення порушення академічної доброчесності під час рекомендації рукопису до друку на етапі розгляду у відділі, у редакційній колегії, комісії тощо рецензенти (експерти) зобов'язані повідомити (у формі письмової заяви) завідувача відділу /голову редакційної колегії, комісії; на етапі розгляду вченою радою Інституту — голову та вченого секретаря вченої ради Інституту.

5.9. До захисту допускаються дисертації (наукові доповіді), виконані здобувачем наукового ступеня самостійно. Виявлення в поданій до захисту дисертації (науковій доповіді) академічного плагіату є підставою для відмови у присудженні відповідного наукового ступеня. Це стосується і наукових публікацій, у яких висвітлені основні наукові результати дисертації.

5.10. Виявлення академічного плагіату у захищеній дисертації (науковій доповіді) є підставою для скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня та видачу відповідного диплома.

5.11. Виявлення академічного плагіату в захищеній дисертації є підставою для позбавлення на два роки наукового керівника права участі у підготовці здобувачів, позбавлення голови та членів спеціалізованої вченої ради на два роки права участі в атестації здобувачів.

5.11. Кожна особа, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності, має такі права:

- ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності, подавати до них зауваження;

- особисто або через представника надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності;
- знати про дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення її до академічної відповідальності;
- оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності до органу, уповноваженого розглядати апеляції, або до суду.

6. Порядок подання апеляції

6.1. У разі незгоди з висновком відповідальних за дотримання принципів академічної доброчесності осіб і структур (наукового керівника, завідувача відділу, директора Інституту, вченої ради Інституту) особа, щодо якої розглядали питання про порушення академічної доброчесності, має право оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності, подавши апеляцію до вченої ради Інституту в триденний термін після дати отримання висновку про академічну недоброчесність.

6.2. В апеляції заявник має подати персональну інформацію, викласти суть питання; зазначити рішення, що оскаржується; пояснити, у чому, на його думку, полягає неправомірність рішення та обґрунтувати заперечення; подати опис матеріалів і документів, доданих за потреби.

6.3. Апеляцію розглядає вчена рада Інституту протягом місяця з дня її надходження.

6.4. Внаслідок розгляду апеляційної скарги може бути ухвалене одне з рішень:

- задовольнити скаргу та скасувати рішення про встановлення факту порушення та притягнення до академічної відповідальності;
- змінити рішення про встановлення факту порушення та притягнення до академічної відповідальності;
- відмовити в задоволенні апеляційної скарги.

7. Прикінцеві положення

7.1. Учасники науково-освітнього процесу, які працюють/навчаються в Інституті, зобов'язані протягом двох місяців із моменту набрання цим Положенням чинності підписати Декларацію про академічну доброчесність, передбачену п. 3.1 і 3.3 цього Положення.

7.2. Нові учасники науково-освітнього процесу Інституту зобов'язані ознайомитися із цим Положенням і підписати Декларацію про академічну доброчесність протягом двох місяців із моменту вступу на посаду / початку навчання в аспірантурі або докторантурі.

7.3. Зміни до Положення вносить і затверджує вчена рада Інституту.

7.4. Інститут забезпечує безперешкодний доступ до Положення шляхом розміщення його на офіційному сайті установи: <http://ifnan.gov.ua/PHd/Docs/>

ДЕКЛАРАЦІЯ ПРО АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ
наукового співробітника
ДУ «Інститут Івана Франка НАН України»

Я, _____,
ПІБ (повністю)

як член академічної спільноти Інституту, підписуючи цей документ,

ЗАЯВЛЯЮ, що буду здійснювати власну освітню, наукову, творчу діяльність, дотримуючись місії, цінностей, корпоративної культури Інституту, найвищих моральних і правових норм академічної доброчесної поведінки, керуючись законодавством України, етичними вимогами до професійної та наукової діяльності.

ЗОБОВ'ЯЗУЮСЯ:

- з повагою й толерантністю ставитися до всіх членів академічної спільноти Інституту;
- не допускати поведінки, що ставить під сумнів чесність і сумлінність моєї роботи й завдає шкоди колегам та репутації Інституту;
- запобігати та протидіяти виявам порушення академічної доброчесності в Інституті;
- не надавати неправомірної допомоги у фаховій і науковій діяльності;
- використовувати лише достовірні джерела інформації, не вдаватися до фальсифікації чи фабрикування даних;
- не вдаватися до плагіату (зокрема не використовувати ідей, тверджень, відомостей, текстів тощо без покликання на джерела);
- не користуватися неправомірною вигодою, не вимагати й не брати хабарів.

УСВІДОМЛЮЮ,

що в разі порушення цієї Декларації нестиму відповідальність перед академічною спільнотою Інституту згідно із загальнолюдськими нормами моралі та законодавством України.

Прізвище, ім'я, по батькові	
Установа	ДУ «Інститут Івана Франка НАН України»
Відділ	
Посада	
Науковий ступінь	
Вчене звання	

«__» _____ 20__ р.

_____ (підпис)

ДЕКЛАРАЦІЯ ПРО АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ
здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії / доктора наук
ДУ «Інститут Івана Франка НАН України»

Я, _____,
ПІБ (повністю)

як член академічної спільноти Інституту, підписуючи цей документ,

ЗАЯВЛЯЮ, що буду здійснювати власну освітню, наукову, творчу діяльність, дотримуючись місії, цінностей, корпоративної культури Інституту, найвищих моральних і правових норм академічної доброчесної поведінки, керуючись загальнолюдськими нормами людяності й моралі, нормами законодавства України, етичними вимогами до професійної, освітньої та наукової діяльності.

ЗОБОВ'ЯЗУЮСЯ:

- з повагою й толерантністю ставитися до всіх членів академічної спільноти Інституту;
- не брати участі в діяльності, яка пов'язана з нечесністю (не підроблювати та не використовувати підроблених документів, що стосуються навчання; не вдаватися до недозволеної допомоги під час форм контролю);
- не вдаватися до плагіату (зокрема не використовувати ідей, тверджень, відомостей, текстів тощо без покликання на джерела);
- не допускати поведінки, що ставить під сумнів чесність і сумлінність мого навчання;
- не пропонувати та не надавати членам академічної спільноти Інституту неправомірної вигоди.

УСВІДОМЛЮЮ, що в разі порушення цієї Декларації я нестиму відповідальність перед академічною спільнотою Інституту згідно із загальнолюдськими нормами моралі та законодавством України.

Прізвище, ім'я по батькові	
Установа	ДУ «Інститут Івана Франка НАН України»
Рік навчання	
Спеціальність	

« ___ » _____ 20__ р.

_____ (підпис)